

Viul Kraft AS
Hadeland Kraftproduksjon AS

Sendt per e-post til: jon.helge.christensen@glitreenergi.no

Oslo, 1.10.2022

Sak nr.: 4040
Ansvarlig advokat: Magnus Dæhlin

Randselva kraftverk – Bergefoss I

1. Innledning

Det vises til møte 5. september 2022 vedr. planer om utbygging av Randselva kraftverk og forholdet til Einar Borchs kraftstasjon Bergefoss I, herunder John Helge Christensen e-post 23. september 2022. Borch har anmodet oss om bistand i saken.

Innledningsvis understrekes at Borch ser svært positivt på planene om utbygging av et nytt kraftverk i Randselva. Et nytt kraftverk vil øke utnyttelsen av det produksjonspotensialet som ligger mellom Randsfjorden og Tyrifjorden, noe som vil kunne komme alle falleierne til gode.

Som det følger av referat fra møtet 5. september, planlegges nye Randselva kraftverk med inntak i Randsfjorden og utløp i Steinsfjorden. Slukeevnen i kraftverket er antatt å bli 100 m³/s, og i tråd med gjeldende reguleringskonsesjon, vil det slippes minstevannføring på 20 m³/s i Randselva.¹ Installert effekt i kraftverket er opplyst å være 59,2 MW og samlet produksjon er foreløpig beregnet til 217 GWh per år.² Dette gir en økning på 189 GWh sammenlignet med eksisterende kraftsystem.

Ettersom både Bergefoss I og Bergefoss II har en slukeevne høyere enn 20 m³/s (samlet slukeevne for kraftverkene er rundt 70 m³/s), antar vi at det vil være naturlig å fase ut ett av disse verkene, når Randselva kraftverk settes i drift. Ut fra de opplysninger vi har mottatt fra Rolf Amundsen i Siram AS, vil det være økonomisk rasjonelt å legge inntaket til Randselva kraftverk i området hvor Bergefoss I ligger. I en slik situasjon er det naturlig at Bergefoss I fases ut og rives til fordel for Randselva kraftverk, mot at Broch kompenseres med eierandeler i nye Randselva kraftverk.

2. Fallrettigheter og eierskap i Randselva kraftverk

Som beskrevet ovenfor, vil en utbygging av Randselva kraftverk påvirke Borchs kraftproduksjonsanlegg og fallrettigheter i Randselva. Borch er fallrettseier fra dam Randsfjorden og ned mot Kistefos, på østsiden av vassdraget. Fallet er om lag 6,5 meter regnet fra høyeste regulerte vannstand, og utnyttes som nevnt i Bergefoss I kraftverk.

I e-post 23. september er det foreslått at forholdet til Borchs fallrettigheter først avklares etter at konsesjon til Randselva kraftverk eventuelt er meddelt, og at disse da kan ivaretas gjennom medeierskap i Randselva kraftverk, ved inngåelse av en kraftleveringsavtale eller ved en videreføring av Bergefoss I kraftverk. Etter

¹ Kgl. res. 12. januar 1995 om fortsatt regulering av Randsfjorden.

² Opplysninger om installert effekt er hentet fra NVEs kartdatabase, NVE Atlas.

Borchs syn er det ønskelig å få avklart disse spørsmålene allerede nå. Det er ikke tilfredsstillende for Borch å vente til etter at tiltaket er konsesjonsgitt.

Videre mener Borch at det ikke er hensiktsmessig å drøfte en løsning hvor Bergerfoss I kraftverk videreføres. Denne løsningen vil antakelig gi en dårligere utnyttelse av fallet og den vil heller ikke ivareta Borchs rettigheter i vassdraget. Borch eier halvparten av fallet ved Bergerfoss, og ved en fremtidig utnyttelse av opp mot 120 m³/s vannføring, er Borchs andel av dette 60 m³/s. Videre dialog bør derfor konsentreres om alternativ 1, slik at Borch får eierandeler i kraftverket tilsvarende hans eierandel i fallet. Hvorvidt dette løses med kun eierandel i Randselva kraftverk eller i en kombinasjon med en andel i Bergerfoss II kraftverk, må vurderes nærmere.

Vi antar at ekspropriasjon av fallrettighetene ikke er aktuelt. Viul Kraft AS har lagt opp til at konsesjonsspørsmålet skal være endelig avgjort i løpet av 2025 og at kraftverket skal være i drift i 2029. For å oppnå en slik fremdrift, er det avgjørende med en rask og effektiv behandling av konsesjonssøknaden. Uavklarte privatrettslige forhold vil ofte medføre forsinkelser, både fordi et eventuelt behov for ekspropriasjon forlenger saksbehandlingstiden og fordi konsesjonsmyndighetene prioriterer behandlingen av saker der alle privatrettslige spørsmål er avklart.

I tillegg til fallrettighetene, vil utbyggingen også ha betydning for kraftstasjonen i Bergerfoss I. Dersom utbyggingsplanene realiseres slik at Bergerfoss I nedlegges og fallrettighetene utnyttes i Randselva kraftverk, må tapet/rivingen av Bergerfoss I kompenseres. Dersom Borch blir medeier i det nye kraftverket, antas det at en kompensasjon kan beregnes med grunnlag i teknisk verdi. I den perioden Bergerfoss I må stenge som følge av anleggsarbeidet, og frem til det nye kraftverket driftsettes, må det gis erstatning for produksjonstapet.

3. Rehabilitering av Bergerfoss I

Bergerfoss I kraftverk har vært ute av drift en periode, etter turbinhavari, men det er igangsatt arbeid med å få kraftstasjonen rehabilitert og i snarlig produksjon.

Kraftverket er fra 1939 og dersom man ser bort fra planene om utbygging av Randselva kraftverk, vil det vært naturlig med en total opprustning av kraftverket med mål om levetid på 40 år. Opprustningen kan skje ved total rehabilitering av dagens kraftverk eller ved utskifting av aggregatet. Løsningene anses som likeverdige, og det rimeligste alternativet vil bli valgt. Det antas at en slik opprustning vil medføre kostnader på om lag 30 mill. kr. Etter beregninger utført av Rolf Amundsen, vil en slik utbygging isolert sett være lønnsom.

Når Randselva kraftverk tas i betraktning og det legges til grunn at dette vil være i drift i løpet av 2029, vil det ikke være rasjonelt å foreta en full opprustning av Bergerfoss I kraftverk. Alternativet er da å gjennomføre en mer begrenset rehabilitering som med stor grad av sikkerhet får aggregatet til å gå i minst 10 år til. En slik rehabilitering er antatt å kreve investeringer på rundt 15 mill. kr.

Omfanget av rehabiliteringen vil ha direkte betydning for Borchs erstatningskrav ved nedleggelse av Bergerfoss I kraftverk. Etter enkle beregninger utført av Amundsen, basert på ovennevnte priser, en levetid på investeringene på 40 år og gitt at Bergerfoss I er rehabilitert og i drift i 2025 og må stoppes igjen i 2029, vil erstatningen for disse investeringene utgjøre ca. 13 mill. kr ved en begrenset rehabilitering mot 26 mill. kr ved en full opprustning. Amundsen kan gi en nærmere redegjørelse for disse beregningene i et eventuelt møte, notat e.l.

På bakgrunn av ovennevnte er det vår oppfatning at det vil være en fordel for begge parter med en begrenset rehabilitering, for å sikre driften frem mot en planlagt idriftsettelse av Randselva kraftverk om åtte til ti år. Etter vårt syn vil en begrenset rehabilitering også kunne ha positiv innvirkning på en konsesjonsvurdering, sammenlignet med en situasjon hvor et nærmest nyrehabilitert kraftverk, med en forventet levetid på 40 år, må legges ned til fordel for et nytt og kostbart tiltak.

Selv om det er lite sannsynlig at Randselva kraftverk ikke meddeles konsesjon, er Borch avhengig av en avtale med Viul Kraft AS som regulerer konsekvensene av en manglende konsesjon og/eller utbygging, for å kunne velge alternativet med en begrenset rehabilitering. Som følge av at Borch og Amundsen allerede er i prosess med ulike entreprenører for rehabiliteringsarbeidet, må en slik eventuell avtale være på plass i løpet

av kort tid. Alternativt må Borch gjennomføre en full rehabilitering av kraftverket, noe som gjør en utbygging av Randselva kraftverk adskillig mer kostbar.

Etter det vi har forstått, er det er det avtalt et nytt møte i uke 42. På grunn av behovet for avklaring av situasjonen knyttet til rehabilitering av Bergefoss I, håper vi at det kan gjennomføres et møte tidligere enn dette. Amundsen og undertegnede er begge på reise kommende uke, men vi kan være tilgjengelige for et fjernmøte. Jeg er derfor takknemlig for snarlig tilbakemelding, og fortrinnsvis med forslag til aktuelle møtetidspunkt allerede i neste uke.

Vennlig hilsen

Dæhlin Sand Advokatfirma AS

Magnus Dæhlin
Advokat (H)